

Posudek bakalářské práce Michaely Heřtusové: Skauting a příroda. Program oddílu a role přírody

Komentář k tématu skautingu a pojmu „příroda“ ve skautské výchově jsem psala v posudku předchozí verze bakalářské práce Michaely Heřtusové, která ale obhájená nebyla. Nebudu se opakovat a v tomto novém posudku kromě celkové úrovně díla přihlédnu i k tomu, jak autorka zareagovala na výtky posudku předchozího a jakým způsobem s tím naložila.

Teoretická část co do rozměru byla zdvojnásobena (na 16 stran), takže kapitola o historickém vývoji už nepůsobí tak nedbale a minimalisticky, a taktéž kapitola o skautské symbolice obsahuje o něco více než předtím. Jen se mi zdálo, že na jednom místě splynuly, nebo byly zaměněny pojmy lilie a růžice (růžice je se svými střelkami spíše než lilie pomocníkem námořníků při určování světových stran). Na rozdíl od práce předchozí přibylo na několika řádcích i pojednání o slově „příroda“, jak se vyvíjelo pojetí slova v historickém čase. Ale ani tentokrát se autorka nedopracovala nadhledu, i nadále se slovem příroda pracuje jen v neurčitém a bezbřehém smyslu. Pro tuto verzi práce to ale není až tak zásadní nedostatek, neboť další myšlenkový postup se neopírá o přírodu jako takovou, ale ubírá se cestou vztahu k přírodě ve smyslu environmentální etiky. Ta je z hlediska přístupu rozdělena na antropocentrickou, podle níž je vztah k přírodě posuzován z hlediska využitelnosti pro člověka, a neantropocentrickou, která přírodní hodnoty hodnotí nezávisle na lidských potřebách.

V praktické části se dočkaly uhlazenější podoby přepsané přímé řeči respondentů, jimiž bylo sedm skautských vedoucích oddílu Willi v Líbeznicích, a s nimiž autorka vedla rozhovory. Větší část výzkumu se zabývá obecnými a popisnými záležitostmi o tom, jak to v oddílech chodí, počet a složení oddílů, programová skladba činností, práce vedoucích a podobně, a oproti předchozí verzi se toho moc nezměnilo. Něco málo přidaného či odebraného je charakteru spíše editorského. Nová je zde kapitola Srovnání s koncepty environmentální etiky, která umožnila propojení teorie s experimentem, což celou práci poněkud pozvedlo a přivedlo ke smysluplnějšímu celku. Vystala tak výzkumná otázka, a autorka našla možnost na ni odpovědět. Na respondentech tak lze sledovat, jakým způsobem vedou své výchovné působení: zda způsobem antropocentrickým nebo způsobem neantropocentrickým. A to je nutno pozitivně ocenit.

Přestože autorka našla klíč, podle kterého může výchovné přístupy rozpoznávat, tak ale ani to moc nepomohlo k výraznějšímu vylepšení. I pro tuto novou kapitolu je také charakteristická neurčitost, nepřesnost a rozbíhavost. Jediný uchopitelný koncept, se kterým zde autorka pracuje, je koncept „kulisy“, což by mělo být v korelaci s antropocentrickým etickým přístupem, ale interpretace se nějak rozplynula. Závěry pouze rekapitulují výpovědi, přičemž výpovědi nepřinášejí zásadní nebo hlubší zjištění, ba dokonce často je banální, jak sama autorka v závěrečné kapitole říká.

Možná stálo za to více se nechat inspirovat obsahem metodických příruček Nováčka a Stezky, týkajících se získávání vztahu k přírodě, a hledat, jakým způsobem je výuka prováděna, aby autorka nebyla odkázána jen na výpovědi, a mohla výpovědi konfrontovat. Škoda, že o jejich obsahu se v textu nepíše.

Přes všechny výhrady je ale patrné, že autorka porozuměla tomu, co je nutné udělat pro zvládnutí požadavků kladených na bakalářskou práci. Doporučuji tedy dílo k obhajobě a navrhuji známku 3.

Praha, FHS UK, únor 2016

Eliška Pincová